

OD AUTORA BESTSELLERU
KONTRAKTOR

ZLO SI NEVYBERÁ

PETER KIJABA

PRAVDA JE TAKÁ,
ŽE ZLO SI VŽDY
NÁJDE MALÚ
TRHLINKU.
SLABOSŤ, NIEKEDY
PODMIENENÚ
LÁSKOU, INOKEDY
STRACHOM...

ZLO
SI
NEVYBERÁ

PETER KIJABA

TATRAN

Vyšlo v roku 70. výročia Vydavateľstva TATRAN,
Bratislava 2018 ako 5163. publikácia a 132. zväzok edície Slovenská tvorba.
Vydanie I.

Prebal a väzbu navrhol Peter Zentko.
Odborná spolupráca pri prepise arabských mien Emanuel Beška
Zodpovedná redaktorka Eva Melichárková
Jazyková redaktorka Daniela Šinková
Technický redaktor Jaroslav Zdražil
Sadzba RS servis, Bratislava
Vytlačili Těšínské papírny, s. r. o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © Peter Kijaba 2018
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2018

ISBN 978-80-222-0950-2

Pour Germie!
Je sais qu'un jour tu te lèveras, camarade.

Tento príbeh je fikciou pozostávajúcou z črepín
nezabudnuteľných spomienok.

Mám k vám otázku. Vaše dieťa plače od hladu. Nakrmité ho alebo pomôžete cudziemu, pretože narieka hlasnejšie?

Autor

PROLÓG

10.56 – HLÁSENÁ EXPLÓZIA (IMPROVIZOVANÝ VÝBUŠNÝ SYSTÉM S POUŽITÍM VOZIDLA) V BLÍZKOSTI KRHOVÉHO OBJAZDU LETISKA. PROSÍM, POTVRDTE SVOJU POZÍCIU.

Pred chvíľou ich skoro zabilo.

Tentoraz to bolo iné. Ako varovanie.

Charakteristické tupé „DUM“ vlastne vôbec nepočul. Nepocítil ani typický smrad – niečo medzi čpavkom a petardou, s príchutou betónu a nedopečeného mäsa na grile. Pancierové auto stlmilo zvuk a zamedzilo pach. Zvláštne, v akom supermodernom svete žijú. Textová správa im oznámila, že práve mohli zomrieť. Digitálne slová bez akýchkoľvek emócií. Mal chuť zdvihnúť zrak k nebu a snáď nahmatať toho, kto ho stráži, ale ako to urobiť vnútri v aute?

Stuart, bláznivý Škót z Glasgowa, čo sedel vedľa neho, pred klientkou radšej držal hubu. Bola to jej prvá služobná cesta do Afganistanu. Prvá z mnohých, keď bude dennodenne vychádzať spoza relatívne bezpečných múrov do mesta neistoty. Matej a Stu robili diplomatke „tienie“ – tak sa nazývali ochrankári na Strednom východe medzi sebou, vo svojom uzavretom, kontraktorskom mikrokruhu.

Až doma! kývli si.

„Kábul pritom vyzerá tak priateľsky,“ povedala.

„Zdanie klame,“ mudroval Matej. Keď jej podával kufor, na chvíľu ponoril zrak do jej čiernych očí, o akých sa spievajú piesne. Neboli extra zvláštne, iba veľké a hlboké, také, čo by dopomohli k zločinu alebo hriechu. A možno naopak, možno nosia šťastie všade, kam prídu. Kto to má poznať na prvý pohľad?

„Schytal to nemecký konvoj minútu po našom odchode,“ prečítal Stu info v bezpečí, keď sa za nimi zatvorila modrá brána so žltými hviezdami. Delegácia Európskej únie. Ich prechodný domov.

Matej si znova a znova prezeral strohú správu z operačného centra. Niečo na nej ho štvalo. Prosím, potvrdte vašu pozíciu...

Prosím, prosím... Že by sa z šéfa operačky stala citlivka?

Keď píšete list na skutočný papier, ten, čo ho číta, dokáže rozpoznať, či ste sa ponáhľali, alebo naopak, písali trpezlivo. Odhadne, ak vám je niečoho ľúto. Zistí, či k nej alebo k nemu prechovávate city, prípadne ako veľmi vám chýba. Možno nájde na okraji zaschnutú slzu, neopatrne zotretú s časťou písmena z modrého atramentu.

Matej však nedržal v rukách rukopis, iba blbý mobil. Skutočne, zvykol si na rutinu tak, že mu stačila vytriedená, skrátaná a funkčná informácia. Stačila na to, aby v práci prežil. Ale PROSÍM? PROSÍM bola atramentová machuľa na prázdnom liste. PROSÍM v správe nemalo čo hľadať. Aspoň v tomto svete nie. To akoby v strede bieleho ópiového poľa zbadal vlčí mak, ktorý tam v slabej chvíľke nechal dokvitnúť ktorýsi pašerák. Z recesie, z dobrej vôle či možno z rešpektu ku kráse... Ibaže to sa v Afganistane nestáva často. Ak vôbec! A patria sem vlastne? On, Stuart, klientka? Ohli chrbát, prispôbili sa ich zákonom, tradíciami. Aby neurazili... Veď je to prirodzené.

Stačilo necelých sedem rokov islamského fundamentalizmu hnutia Taliban, aby Afganistan stratil tvár, charakter, aby sa zabudlo na jeho dušu... Pritom všetci chceli iba mier. Podrobili sa

a vrátili do minulosti. Vlastne niekam, kde začínal ich prorok Mohamed. Nieкто by povedal: „Dnes sú predsa iní. Taliban skončil na smetisku dejín.“ Ibaže džínsy a západné tričká, ktoré vidíme na mladých ľuďoch v uliciach hlavného mesta, nezmenia zo dňa na deň nevylicenú dušu.

Raz sa nieкто Mateja opýtal: „Aký je Kábul?“

„Tak vieš čo? Šarkana nad Wazir Akhbar Khan som nikdy nepúšťal. Kto to nerobil, vraj v Kábule ani nebol,“ použil smiešne *cliché* tej svoločie pseudofotografov, reportérov bez chrbovej kosti a humanitárnych pracovníkov zo západu, čo sa každý štvrtok ožierali na inom mieste, lebo to bolo oveľa jednoduchšie než hovoriť pravdu.

Ani on na tom nebol lepšie. Pozemské zážitky bežných ľudí v Kábule mu počas šiestich rokov unikali rovnako ako nutkanie vrátiť sa domov. Totiž predtým, kým si nespomenul na niekoľko svetlých udalostí – ako keď ho Massoud pozval k sebe domov, niekde v susedstve starého parlamentu, a jeho otec mu daroval za hrst svetlých marhúl a kolu v plechovke, alebo keď priniesol zo Slovenska škatuľu inzulinu a odovzdal ju pred supermarketom Spinney's bývalému pilotovi vrtuľníka čoby pozdrav od jeho syna. Skôr ako si spomenul na tieto momenty, z pamäti sa mu vynoril komplexný útok na hotel alebo strelba v zelenej zóne, ani nie dvesto metrov od toho istého supermarketu Spinney's. Zišiel mu na um monument pri rieke s podobizňou Farkhundy Malikzadovej, prosiacej o zmilovanie chlapcov v džínsach a západných tričkách.

A pritom všetci chcú iba mier!

Často sa pýtal sám seba, ako nieкто dokáže presvedčiť iného človeka a v sekunde vziať životy desiatkam, stovkám ľudí? Ako ten samovrah na letisku... Čím ho presvedčia? Kde leží spínač ľudskej duše? Pravda je taká, že zlo si vždy nájde malú trhlinku. Slabosť, niekedy podmienenú láskou, inokedy strachom... Emócie, ktoré driemu v každom človeku. No aby sa zlo rozrastalo a šírilo,

potrebuje ďalšie elementárne častice, totiž komunitu a prostredie. Veď aj semienko najprv potrebuje vatu alebo zem.

Afganistan aj celé jeho okolie na opačnej strane priepasti je príliš divoké, príliš živelné... A predsa sa našli takí, čo sa snažili za každú cenu postaviť pontónový most.

Aj Matej sa chvíľu snažil...

I. ČASŤ

1

Kábul, 2014

„EŠTE ANNIE,“ boli jediné slová, ktoré v piatok večer vyriekla. Chytila ho pritom za ruku. Síce tak, ako sa dotýkal drôtov, keď očakával, že ho kopne prúd, ale predsa. Mohol si to vysvetľovať aj tak, že jej začal chýbať. Alebo že jej tak veľmi chýba bábika Annie. Vonku sa rozštekala svorka túlavých psov. Privrel okno, lebo na Kábul sadala jasná noc a vtedy od Hindúkušu vždy vane chladný vánok. Navyše pod oknom páchla stoka. Zdvihol zo zeme plátenné niečo, čo by už bábikou nenazval. Chvíľočku skúmal gombíkové kukadlá zodratej modro-bielej postavičky, hnáty z povrázkov a vyblednuté ústa z červeného filcu, ktoré volakedy dávno vystrihli široké ženské ruky. Zišlo by sa ju trochu zaplátať, napadlo mu. Alebo aspoň zašit' tam, kde trčali chumáče vaty.

„Nemal by som Annie pomôcť? Celá je deravá, pozri, tu aj tu. Radšej hneď, čo povieš?“

Zavrtela hlavou a vytrhla mu ju z ruky.

Nemal predsa v úmysle bábike ublížiť, tak prečo ten strach? Jej výraz mu pripomenul obraz dievčaťa s opuchnutou tvárou. Rozstrapatené vlasy stratili formu, vyzerali sťa tmavé kukuričné vlásočnice. Hidžáb sa váľal v blate, chvíľu ho hľadala, akoby na tom záležalo. Natiahla k nemu ruku. Prečo k nemu? Nemá s ňou nič spoločné! On predsa verí. *Ašhadu an lá iláha...*

Premýšľal, či sestrička dokáže rozlíšiť dobro od zla.

V izbe sa o poznanie oteplilo.

V jednom sa dozaista podobali – hustou hrivou. Keď jej vložil bábiku do náručia, akoby splynuli. Naklonil sa nad ňu, ale sestra sa odvrátila a bozk pristál namiesto čela v jej rozliatych ryšavých vlasoch. Voňali mandľami.

„Pozri, niečo som ti kúpil,“ povedal a vytiahol z vrecka obrúsený kamienok na kúsku kože.

Zvedavo sa otočila, no nevydala ani hlások, iba na líčkach sa jej objavili jamky. Ako vždy pri rozkošnom úsmeve. Keby tak dokázal čítať detské myšlienky. Keď jej náhrdelník uviazal okolo krku, obracala ho a skúmala ružovými prstíčkmi.

„Je to lapis, kameň múdrych. Ak ho budeš nosiť, *habibi*, jeho magická sila ti pomôže v škole. Veríš mi? Niekedy dávno z neho zruční majstri postavili babylonskú bránu. Podobný nosievala naša mama.“

Pri poslednej vete sa jej rozbúšilo srdce v hrudi, zaklipkala dlhými mihalnicami a kameň pevne zovrela. Radšej zažal sviečku. Vždy ju zapálil, aj keď bola za oknami hviezdnatá noc ako tá dnešná. Jemné blikanie knôtu zaháňalo strašidlá. Presne ako *kotik*, keď ešte celkom drobná ležala v drevenej vyrezávanej kolíske a pred ňou upokojujúco plápolal ohník, ktorý udržiaval otec. V tých časoch im oheň obom pomáhal, dobre si to pamätal.

Kým si dievčatko obzeralo kamienok, otvoril skriňu a povyberal z nej to málo vecí, ktoré si mohli dovoliť. Niekoľko náhradných čiernych uniforiem do školy, kabátik z baraniny, snehobiele aj pestrofarebné hidžáby, zopár ručne šitých šiat plných miniatúrnych korálikov a jedny, čo raz kúpil len tak od oka, keď išiel z práce. Všetko to zabalil do rozprestrenej plachty a konce zviazal do uzla.

Chlpatú deku potiahol vyššie a na dôvažok ju pohladil. „Sladko spi, malý anjel, ráno nás čaká ťažká cesta.“ Vzal zo stoličky použitý hidžáb a zatvoril dvere. Šatku ručne vypral a vyvesil na šnúre vo dvore, až potom si ľahol. Skôr ako zaspal, v duchu ešte naposledy prešiel trasu.

2

STAVBA Z MALÝCH pálených tehál obalených zmesou blata a slamy poskytovala obom dostatok priestoru. Keď ešte žili v horách, ich dom býval obrovský. Domy tam ľudia nazývali *durmi*. Boli z kameňa a dreva, ibaže človeku stačilo aj menej. Tento malý v paštunskej časti mesta kúpil pre neho a pre sestru učiteľ Karim. V jednej z izieb spal jeho anjelik, v druhej, kde sa modlili, jedli a pili *chai*, zasa on. Na dvorčeku sa dalo umyť z odrezanej bandasky s vodou. Raz jej kúpi dom s priestrannou a čistou kúpeľňou, sľúbil si.

Jeho sestra už istý čas navštevovala dievčenskú madrasu v Kalah Fatulah. Škola bola dosť ďaleko od ich bydliska, a tak ju cez týždeň prichýlila rodina Karimovej sestry. Vážil si ich pomoc. Bez vzdelania nebol človek v Afganistane nikým. Učiteľ sľúbil, že sa postará o školu aj o stravu. Aby sa s bratom neodcudzili, Karim mu ju vždy pred víkendom doviezol.

Mali presne deň k dobru, kým po ňu Karim znova príde.

Stihli by aj kolotoč.

Malá bola od neho ťažko závislá od chvíle, keď tohto roku po zime otvorili pre deti City Park. Centrum zábavy postavili hneď za riekou Kábul, pod „televíznym kopcom“, kde stála miliarda antén, a kopec pokrýval každú telefónnu a rozhlasovú sieť metropoly.

Deti lákali do parku obrovitánskym ruským kolom, videohrami alebo farebnými kolotočmi, nuž a sestrička tam víkend čo

víkend nesmela chýbať. Dokonca sa za pár *afghání* mohli odfoťiť s Mickey Mousom v nadživotnej veľkosti – dovedy nevídaná vec. Zakaždým ju pomalovali a domov sa vrátila ako motýlik, žabka či leopard. Farby pravdaže nešli dole. Musel jej potom drhnúť tvár až do zbláznenia, ale nikdy nemal srdce premenu na zvieratko odmietnuť. Do City Parku chodievali pešky a po ceste sa niekedy zastavili v ZOO. Aj kábulskú ZOO navštevovali Afganci hlavne pre vychýrenú atrakciu, tučné zafúľané prasa, z ktorého si robili žarty.

Vždy cez víkend v piatok ráno zobúdzal sestru neskôr, ako bola zvyknutá, a obliekol ju do jej obľúbených azúrovomodrých šiat s tigrom lemovaním. Dnes však nezamierili do zábavného parku, ale na miesto, kde mohli začať od nuly.

Rýchlymi krokmi vošiel do dvora, lebo súdiac podľa vône boli syrové *boloni* už hotové. Horúce ich vhodil do pripraveného hrnca a pobral sa späť do izby. Niečo sa mu nezдалo. To ráno naplánoval dokonale, a predsa akási maličkosť narúšala celkový dojem. Zazeral na hnedú kovovú bráničku, tu a tam zavrzgala v pántoch. Nebola však pootvorená, ale... vypáčená! Kto by ich chcel vykradnúť? Potom, ako keď sa človeku vynoria v hlave horšie a horšie obavy v tesnom predstihu pred skutočnosťou, zistil, že chýba aj biely hidžáb zo šnúry na bielizeň. Hrnec s rachotom dopadol na zem a chlapec sa rozbehol k dverám sestrinej izby. Zastal, nepatrne zaváhal v nádeji, že snád' odpudí odpornú, dotieravú predtuchu, alebo akýmsi zázrakom zmení sled udalostí. Nakoniec kľučku predsa len zatlačil a zamrzol na prahu. Ako predvídal, posteľ zívala prázdnotou. Vtrhol dnu a nazrel pod ňu. Obelhol aj zvyšok chatrče dúfajúc, že ju nájde schovanú, usmiatu, no hlavne skutočnú a živú. Nakukol za dvere, do skriň, prezrel kuchynku. Čo keď sa mu prešmykla poza chrbát ako myška, práve keď nedával pozor? Vybehol na ulicu a bezhlavo sa rútil každú chvíľu iným smerom. Ibaže ulice máтали vyludnenosťou ranného kludu. Ešte aj psí gang sa kamsi vytratil.

Vrátil sa. S pocitom bezmocnosti sa dotackal späť do izby.

Posteľ bola rozostlaná, chýbal zbalený uzlík šatstva aj sestrina školská taška, na hlinenej podlahe sedela len usmievavá plátenná bábika. Keby tak mohla prehovoriť...

Bolo to definitívne. Padol na posteľ, z vankúša bolo stále cítiť jej lúbeznú vôňu. Plával na studenom matraci, zaboril prsty do vlasov, trhal, šklbal. Najradšej by si rozškriabal tvár za to, že pripustil, aby sa niekto pokojne vkradol do domu a potichu vytiahol z posteje jeho spiacu sestričku. Nevedno, ako dlho tam ležal, keď ho zobudilo zvonenie v kuchyni. Prudko vybehol z izby, cestou sa udrel o zárubňu a vzápätí zavadil o stoličku. Vyzváňalo neznáme číslo.

„Pomodlil si sa?“ ozval sa hrejivý hlas, hneď ako sa zdvihol.

Zrazu dostal strach klásť akékoľvek otázky. Vedel len, že učiteľ už nepríde. Zahryzol si do spodnej pery. „Áno,“ odpovedal pokorne.